

Recensions

MATAS, Jordi

Els alts càrrecs: política i administració a la Generalitat de Catalunya
 Barcelona: Escola d'Administració Pública de Catalunya, 1995.

Les persones interessades en les relacions entre la política i l'Administració, i, més concretament, entre el sistema polític català i la seva estructura administrativa, disposen d'un llibre publicat recentment on conflueixen tots dos elements. Es tracta d'una obra centrada en l'estudi dels alts càrrecs de l'Administració de la Generalitat, un univers que abraça els secretaris generals i els directors generals dels departaments de l'Administració catalana.

Jordi Matas, professor de Ciència Política i de l'Administració de la Universitat de Barcelona, reflecteix en aquest llibre, fruit de la seva tesi doctoral, qüestions d'interès interdisciplinari, particularment per a politòlegs i sociòlegs, i d'especial utilitat per a aquelles persones que fan recerca sobre les elits. Un llibre que per les temàtiques que aborda esdevé lectura recomanada en assignatures com poden ser Teoria de les Organitzacions o Sociologia de l'Administració Pública.

El propi autor es va plantejar en el seu dia la dificultat de obtenir una mostra que fos representativa. A priori, era d'esperar un nivell de resposta no gaire elevat, a causa de les circumstàncies que envolten

les persones objecte de l'estudi, ja que acostumen a ser poc accessibles per als investigadors. Sortosament, no ha estat així i ens trobem amb un estudi que parteix d'un univers de 81 subjectes i que n'ha englobat 77. La resposta massiva (assoleix el 95% dels alts càrrecs) va permetre treballar sobre la pràctica totalitat del cens i realça la vàlua científica d'una obra per a la qual s'ha emprat l'instrument de les entrevistes personals basades en un qüestionari tancat, estructurat en 86 preguntes agrupades en quatre blocs. Un qüestionari que s'inclou íntegrament en l'annex que acompanya el llibre i que, juntament amb el primer capítol, ens introdueix en l'objecte d'estudi i en la metodologia.

Els alts càrrecs: política i administració a la Generalitat de Catalunya ofereix els resultats d'una recerca que suscita interessos múltiples, omple un buit important al nostre país en la bibliografia sobre elits i ens permet conèixer aquells que determinen de forma decisiva l'elaboració de les polítiques públiques. Després d'un breu segon capítol que versa sobre la contextualització administrativista dels secretaris generals i els directors generals, ens trobem els capítols 3 i 4, dedicats, res-

pectivament, a l'anàlisi sociodemogràfica dels alts càrrecs i a la formació i opinió polítiques dels alts càrrecs. El seu contingut ens possibilita poder fer una anàlisi comparada amb estudis d'elits d'administracions d'altres països i respecte a la mateixa població catalana. En aquest sentit, hi trobem dades que apunten que l'elit política de l'Administració catalana és més jove que la d'altres països amb una tradició democràtica més llarga, que les dues tercers parts dels alts càrrecs estan afiliats a un dels dos partits de la coalició governant, o que hi ha un 91% d'homes que ocupen els llocs de comandament polític de l'Administració i només un 9% de dones, quan les dones representen el 48,7% dels funcionaris de la Generalitat i, com es sabut, conformen més de la meitat de la població. Dades que fan reflexionar el lector o la lectora.

En aquesta mateixa línia de reflexió, vegem amb més deteniment un altre exemple. Segons es desprèn del text, «hi ha uns percentatges altíssims d'alts càrrecs que han nascut a Catalunya, amb pares nascuts també a Catalunya, que han fet el batxillerat i els estudis universitaris a Catalunya i que tenen com a llengua materna el català» (p. 110). A això cal afegir que els alts càrrecs fan una ponderació forta de la ideologia nacionalista. El 80,5% consideren que un dels dos objectius polítics prioritaris és assolir una quota més alta d'autogovern i més de la meitat assenyalen com un altre dels problemes polítics principals qüestions que també estan relacionades amb la quota d'autogovern nacional. En contrast, disminuir les diferències econòmiques i socials és indicat com un dels dos objectius polítics prioritaris a Catalunya per un 16,9% dels entrevistats.

En el darrer apartat del capítol 4, cop-sant la percepció del procés polític, veiem que des de la perspectiva dels alts càrrecs, a Catalunya hi ha una gran influència en la decisió política dels mitjans de comunicació, el govern central i el president de

la Generalitat. Per contra, tenen poc ressò els ciutadans i els funcionaris. I així es van desgranant diversos factors dels actors polítics, com quan en el capítol 5 Matas analitza la formació professional, la definició dels diversos càrrecs polítics de l'Administració i les actituds administratives dels alts càrrecs. Per exemple, es constata que la principal font de reclutament dels alts càrrecs és l'empresa privada; la segona, l'Administració central, i seguidament, la universitat i l'Administració local.

D'altra banda, les persones dedicades a l'anàlisi de les polítiques públiques, trobaran en el capítol 6 aspectes relacionats amb el funcionament de l'Administració des de la perspectiva dels alts càrrecs. Qüestió, aquesta, de màxim interès, ja que «el proceso de elaboración de toda política implica decisiones e interacciones entre individuos, grupos e instituciones, decisiones e interacciones influenciadas sin duda por las conductas, las disposiciones del conjunto de individuos, grupos y organizaciones afectadas» (Subirats, citat per Matas a la pàgina 278).

Per últim, el llibre compta amb una bibliografia completa on es poden trobar citades investigacions sobre elits governamentals, elits parlamentàries, elits locals i elits polítiques administratives, com les realitzades per Jordi Capó, Joan Botella, Joan Subirats, Montserrat Baras, Gabriel Colomé i d'altres estudiosos del tema que ens ocupa. Cal remarcar que també és interessant llegir les múltiples notes a peu de pàgina que fan referència en diverses ocasions a dades de les elits d'administracions públiques d'altres països en comparació amb les dades de les taules —un total de 107— que fan referència a l'Administració catalana. En conjunt, un llibre brillant que s'ha de prendre com a punt de referència ineludible en l'anàlisi de l'Administració pública de Catalunya.